

ABSTRAKT

Tématem této práce je úloha rodinné péče v Domově se zvláštním režimem pro lidi trpící demencí. Úloha rodinných pečovatelů v instituci je aktuálním tématem, neboť se díky stárnutí populace a prodlužování střední délky života zvyšuje podíl starých lidí ve společnosti a zároveň ubývá těch, kteří by o ně v případě potřeby mohli pečovat v domácím prostředí (např. z důvodu negativní populační bilance, rozpadu tradiční rodiny, ekonomické situace a vysokých nároků na péči). Mnoho seniorů závislých na pomoci druhé osoby (jako jsou lidé trpící demencí) bude trávit své stáří v institucionální péči.

Z kvalitativního výzkumu vyplývá, že rodiny pokračují v péči i po umístění blízkého do rezidenčního zařízení. Cílem výzkumu bylo popsat současné zapojení rodin do institucionální péče o seniory trpící demencí a nalézt faktory, které mají na jejich zapojení vliv. Výzkum probíhal v zařízení, které poskytuje službu Domov se zvláštním režimem zaměřenou na seniory trpící demencí. Vzorek informantů se skládal z pěti profesionálních pečovatelů, kteří na oddělení pracují a ze čtyř rodinných pečovatelů, kteří sem pravidelně dochází za svým blízkým. Se všemi informanty byl veden polostrukturovaný rozhovor. Analýza dat probíhala pomocí metody zakotvené teorie.

Výzkum přináší ucelený pohled na podobu rodinné péče v instituci. Rodinní pečovatelé svému blízkému poskytují péči, která má pět složek (emocionální podpora a péče, fyzická a sociálně-kulturní aktivizace, technická péče, podpůrná péče a péče poskytovaná mimo zařízení). Jednotlivé složky se liší nároky na způsob pečování i zaměřením na oblast osobnosti (bio-psycho-sociální a duchovní). Pečovatelé souvisí se čtyřmi pečovatelskými rolmi (auditor, advokát, pečovatel a spolupracovník s profesionálními pečovateli). Zapojení rodin do pečování (pečovatelských aktivit a rolí) je charakterizováno třemi rozměry – intenzitou (nasazení, s nímž rodiny hrají role a vykonávají pečovatelské aktivity), kvalitou (hloubkou zapojení do jednotlivých rolí a aktivit) a způsobem zapojení (jak se rodiny zapojují do pečování).

Zapojení rodin do péče formují jednak specifické vlastnosti, které rodinná péče získá po vstupu do instituce a jednak faktory, které se týkají rodiny, nemocného, instituce i celé společnosti.

Klíčová slova: demence, rodina, rodinná péče, domov se zvláštním režimem pro lidi s demencí, rezidenční péče, personál, profesionální pečovatel, zapojení rodiny